

NEVOJENSKÉ PROSTŘEDKY PRO ZVLÁDÁNÍ KRIZÍ V ČESKÉ REPUBLICI A V EVROPSKÉ UNII

(SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ STUDIE)

Projekt: „Rozvoj nevojenkých prostředků zvládnání krizí (crisis management) v rámci Evropské unie“,

Identifikační kód projektu: RB 20/12/00

Řešitelský tým:

mgr. Blanka Hančilová (zodpovědný řešitel)

mgr. Kateřina Horníčková

Ing. Josef Janošec

Zuzana Janská

mgr. Hana Kabeleová

Tématem předložené studie jsou nevojenské prostředky pro zvládání krizí především v Evropské unii a OBSE. Celkově se studie zaměřila na zvládání krizí v zahraničí, tj. mírové mise, a roli České republiky na tomto poli.

V první kapitole je popsán současný systém zvládání krizí v České republice (autor: Ing. Josef Janošec). Následují kapitoly o Evropské unii (autorka: mgr. Hana Kabeleová, spoluautorka mgr. Blanka Hančilová), o Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (autorka: mgr. Kateřina Horníčková) a o Spolkové republice Německo (autorka: Zuzana Janská). Projekt vede a celkově za něj zodpovídá mgr. Blanka Hančilová.

I.

Devadesátá léta se stala bezprecedentní dobou humanitárních intervencí a mírových misí. Změny bezpečnostní situace v Evropě a ve světě po pádu železné opony přiměly státy k redefinování svých zahraničních politik. Otevírání hranic a s ním spojená nová bezpečnostní rizika však výrazně ovlivnila i jejich vnitropolitické bezpečnostní strategie. Předěl mezi vnější a vnitřní bezpečností je stále méně čitelný – zahraničně politická rozhodnutí mají bezprostřední dopad na domácí politiku i ekonomiku a orgány zajišťující vnitřní bezpečnost zasahují v zahraničí, protože tradiční vojenské nástroje sice dokážou zastavit války, nikoli však nastolit mír, jak velmi dobře ilustruje příklad Kosova.

Vnitrostátní konflikty jsou často spojeny s kolapsem státních institucí, což vyžaduje, aby mezinárodní komunita převzala určité funkce státu. Dnešní mise proto mají v mandátu často plánování a monitorování voleb, humanitární asistenci obyvatelstvu, uprchlíkům a běžencům, odzbrojování, demobilizaci, dohled na dodržování lidských práv a podporu demokracie. Protože vojenský personál nemůže splnit tyto komplexní operace, celkové složení peacekeeping¹ týmů musí reflektovat všechny části mandátu. Zpravidla jsou tyto síly tvořeny vojenským personálem a civilními specialisty mnoha profesí. Komplexní operace také vyžadují spolupráci několika mezinárodních organizací jako je

---

¹ Pro potřeby této studie je „peacekeeping“ používán v širokém významu, který zahrnuje všechny prostředky pro mírové operace (peacemaking, peacebuilding a další).

NATO, OBSE, EU a OSN. Zkušenosti minulých deseti let ukazují, že kombinace vojenských a nevojenských prostředků je klíčovým aspektem prevence a zvládnání krizí.

II.

Česká republika má zájem aktivně se podílet na snahách o uchování či znovunastolení bezpečnosti, míru a stability. To odpovídá jejím národním zájmům stejně jako zájmům širšího mezinárodního společenství. Účast České republiky na mezinárodních mírových misích s mandátem některé z organizací, kterých je členem, je projevem spoluzodpovědnosti za vývoj ve světě. Ostatní státy budou hodnotit Českou republiku podle jejího příspěvku k celoevropské stabilitě, k prosazování lidských práv a k mírovým operacím v krizových oblastech. Česká republika v rámci OECD přislíbila zvýšit oficiální rozvojovou pomoc (ODA), nicméně dosud jsou prostředky, které ČR vynakládá na humanitární a rozvojové účely, hluboko pod průměrem zemí DAC.²

Aktivní účast na mírových misích zvýší viditelnost České republiky více než finanční příspěvek mezinárodním organizacím a je pravděpodobné, že se pozitivně promítne do hodnocení státy Evropské unie ohledně vstupu do EU. Česká republika, coby člen OECD, patří mezi nejrozvinutější země na světě. Aby však byla přijata do EU, musí být viděna jako bohatá země, schopná účasti na mírových misích a jako aktivní dárcce rozvojové pomoci.

V současné době však Česká republika nemá k dispozici celou škálu potřebných nástrojů pro zvládnání krizí. Navíc chybí mechanismus pro jejich efektivní koordinaci. Zatímco ve zvládnání vnitřních krizí byly v tomto roce učiněny závažné změny (reflektované v souboru krizových zákonů, které byly přijaty ve dnech 28. a 29. června 2000), dosud nebylo vytvořeno dostatečné institucionální zázemí, které by umožnilo účast českých občanů v mezinárodních mírových misích, která odpovídá zahraničně-politickým ambicím ČR a její velikosti.

---

² Česká ODA se pohybuje okolo 0,017 procenta HDP, průměrná ODA zemí, které jsou členy Development Assistance Committee, je 0,22 procent; cílem DAC je poskytovat rozvojovou pomoc ve výši 0,7 procent HDP (ročně).

Zvýšený počet mírových operací pod vedením OSN, OBSE, NATO a v budoucnosti EU a nároky jak na vojenské tak civilní pracovníky, vyžadují, aby Česká republika, člen OSN, NATO a OBSE a asociovaný stát s EU, vytvořila podmínky pro zvýšení své účasti na mezinárodních mírových misích. Zatímco ve vojenské oblasti se Česká republika již několik let účastní misí (Bosna, Kosovo), účast občanů České republiky v civilních složkách mírových misí je dosud relativně nízká a pouze na ad hoc bázi.

III.

Evropská Unie prochází složitým procesem formování Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP), jejíž nedílnou součástí bude civilní zvládnání krizí. Zatímco ve vojenské oblasti bylo již přijato několik konkrétních závazků, civilní složky se nevyvíjejí stejně rychle. Nicméně alespoň v několika oblastech (policejní síly, soudci a právníci) již existují konkrétní cíle.

OBSE, jejíž mandát se v minulých deseti letech radikálně změnil, hledá cesty, jak rychleji a účinněji reagovat na zvýšený počet krizí v regionu Evropy a bývalého Sovětského svazu. OBSE má dnes před sebou více komplexních úkolů než v minulosti, ale nemá k dispozici proporčně více prostředků. V listopadu 1999 OBSE rozhodlo o vytvoření nového mechanismu pro obsazování misí (REACT), který by měl být efektivnější než dosavadní systém. REACT je dosud nejvyvinutějším mezinárodním systémem pro obsazování pracovníků do mezinárodních misí.

V rámci OSN probíhá diskuse o změnách tradičního konceptu peacekeepingu. Tzv. Brahimi report hodnotí dosavadní praxi OSN na poli mírových misí. Report zdůrazňuje prevenci konfliktů jako efektivnější způsob zvládnání krizí než post-konfliktní zásahy. Státy OSN mají ale rozdílné názory na přínos a obecně akceptovatelnost mírových misí. Především země třetího světa kladou důraz na uchování suverenity. Report zmiňuje problémy OSN při nabírání kvalifikovaného a motivovaného personálu, který je klíčem k úspěchu každé operace. Hlavním problémem zůstává financování.

Mezi změnami, které Brahimi report navrhuje jsou zásadní změny v nasazení civilní policie a s tím související vlády zákona, odzbrojování, demobilizace a re-integračních programů, které musí být nedílnou součástí rozpočtu mírových operací již v jejich první fázi. Volební asistence a podpora transparentní vlády (good governance) mají být lépe integrovány do celkového mandátu mise. Protože první týdny po podepsání příměří jsou často nejkritičtější fází pro nastolení stabilního míru a důvěryhodnosti mírové síly, Brahimi report doporučuje, aby OSN definovalo „rapidní a efektivní kapacitu“, která bude schopna nasazení do 30 dní od přijetí rozhodnutí Rady Bezpečnosti OSN o mírové operaci a do 90 dní v případech komplexních mírových operací. Za tímto účelem by měla být zavedena databáze civilních policistů, expertů trestního a ostatního práva (např. odborníků na lidská práva), kteří by měli být k dispozici v dostatečném počtu (Brahimi report dostatečný počet nespecifikuje). Tito odborníci by měli projít tréninkem ještě před zařazením do databáze. Jednotlivé státy jsou vyzvány k zavedení národních databází policejních sil a ostatních expertů, kteří by mohli sloužit v misích OSN. Otázkou zůstává, jak bude OSN schopno navržené změny uvést do praxe.

Všechny organizace, které se podílejí na mírových misích, se shodují na nutnosti nového přístupu. Výsledkem by měla být restrukturalizace aktivit, zvýšená míra spolupráce mezi organizacemi, a v neposlední řadě, lépe kvalifikovaný, připravený a motivovaný personál. V tomto kontextu je nezbytně nutné, aby civilní složky nadále prohlubovaly spolupráci s vojenskými složkami mírových misí, tak aby byly společně schopny zajistit komplexní úkoly spojené s nastolováním a udržováním míru. Rostoucí důležitost civilní policie je jedním z konkrétních důsledků změn doktríny peacekeepingu.

Komplexní úkoly mírových misí vyžadují účast nejen specialistů na humanitární pomoc, doktorů a zdravotního personálu, ale pracovníků se zkušeností ze statní administrativy, plánování rozpočtu, managementu lidských zdrojů, právníků, soudců, expertů specializovaných na média, informace, komunikace a dalších.

Práce při zvládání krizí a aktivity spojené s udržováním míru jsou náročnými úkoly, které přinášejí mnohá rizika. Nasazení v misi vyžaduje pobyt (podle typu mise od několika týdnů po několik let, zpravidla však 6 měsíců) v cizí zemi, kde jsou vysoká

bezpečnostní rizika. Jak pracovníci, kteří mají zájem o vyslání, tak vláda si musí být vědomi těchto rizik.

IV.

Nábor kvalitně připravených a motivovaných pracovníků je problémem pro prakticky všechny mezinárodní organizace a pro většinu států. Důvodem těchto problémů jsou limitované finanční zdroje, ale především nepružný byrokratický systém, neprůhledné mechanismy výběru pracovníků a nedořešené legislativní otázky spojené s uvolňováním pracovníků z jejich pracovních poměrů. Pro naprostou většinu států a organizací je vysílání civilního personálu do mírových misí logisticky složitějším a časově náročnějším úkolem než vyslání vojenských jednotek.

Ačkoli existují rozdíly mezi požadavky jednotlivých organizací či jejich agentur na kvalifikaci zájemců o práci v mezinárodních misích, je možné určit minimální kritéria, která by měli všichni zájemci splňovat: výborná znalost alespoň angličtiny (slovem i písmem), dobrá fyzická a psychická kondice, schopnost pracovat v týmu, schopnost mezikulturní komunikace, řidičské dovednosti a ochota pracovat přesčas v náročných podmínkách. Vedle toho by měli umět zvládat stresové situace a být ochotni žít několik týdnů, ale zpravidla několik měsíců v náročných životních podmínkách a odloučení od rodiny. Kromě toho, musí být k dispozici v relativně krátké době, zpravidla od dvou týdnů do tří měsíců po notifikaci. Jednotlivé organizace pak vyžadují podle typu práce mnohé další kvalifikace.

Příspěvek České republiky může mít mnoho podob – od poskytnutí zdravotního personálu a lékařských týmů, záchranářů, policejních sil, až po právní experty se zkušeností s navrhováním zákonů a pracovníky ze státní správy. České nevládní organizace se již řadu let úspěšně zapojují do humanitárních a rozvojových aktivit v krizových oblastech. Právě pracovníci obecně prospěšné společnosti Člověk v tísni a občanského sdružení ADRA spolu s jednotkami SFOR a KFOR v minulých letech nejvíce přispěli ke zvýšení prestiže České republiky v oblasti zvládání krizí.

Zájemci z České republiky zpravidla nemají speciální přípravu pro mezinárodní mise, a jen malý počet má předchozí zkušenost z práce pro mezinárodní organizace či z práce v krizových oblastech. Poměrně vysoce prestižní práce v mezinárodních mírových misích spolu s relativně dobrým finančním ohodnocením (v porovnání s průměrným platem v České republice) je poměrně jistou zárukou zájmu českých občanů o práci v mírových misích. Nicméně tato práce vyžaduje kvalitní přípravu a řadu koncepčních rozhodnutí na straně českého státu.

Prohlubující se integrace do evropských struktur vyžaduje, aby Česká republika byla připravena reagovat pružně a rychle na požadavky mezinárodních a nadnárodních struktur v oblasti nevojenského zvládnání krizí. K tomu je zapotřebí vytvoření systému, který institucionalizuje dosavadní ad hoc praxi a zásadním způsobem ji prohloubí a rozšíří. Nutným předpokladem je stálá položka ve státním rozpočtu pro mírové operace nevojenského charakteru.

Civilní personál v mírových operacích je vizitkou České republiky. Špatně připravený personál pro mírové mise či jeho absence snižuje důvěryhodnost České republiky u jejích mezinárodních partnerů. Dosavadní praxe, kdy výběr pracovníků na některé mise OBSE (pozorovatelé voleb na Balkáně) a výběr dobrovolníků pro OSN (UNV) byly v kompetenci o.p.s. Volonté, nemůže nahradit aktivní roli státní agentury či odboru ministerstva zvláště tam, kde se jedná o sekondování pracovníků na vyšší místa v misích a kde je zapotřebí aktivního lobování zástupců ČR u mezinárodních organizací.

Česká republika by měla pověřit jedno pracoviště jako kontaktní místo pro civilní personál pro mírové mise. Identifikace personálu pro mírové mise by měla zůstat v kompetenci Ministerstva zahraničních věcí či v kompetenci ministerstvem zřízené a kontrolované samostatné agentury. Hlavním důvodem, proč není vhodné tuto agendu svěřit jiné organizaci mimo kontrolu MZV, je politická důležitost mírových misí a potřeba koordinace s ostatními ministerstvy ohledně jejich příspěvků v této oblasti (uvolnění pracovníků apod).

Jak ukazuje dosavadní praxe, i pro MZV je poměrně složité získat souhlas jiných ministerstev s uvolněním jejich pracovníků pro mírové operace. Je více než

pravděpodobné, že kterákoli jiná agentura, jež nebude mít stejně vysoký status jako MZV, bude při komunikaci s ostatními ministerstvy v ještě složitější situaci než MZV.

Dalším bodem, který mluví pro přímou účast MZV na výběru pracovníků pro mírové mise, je otázka vlastnických práv registru kandidátů na vyslání do mírových misí. Protože se jedná o množství citlivých osobních údajů a o politicky důležitou záležitost, vlastníkem všech informací v registru by mělo být MZV.

Z těchto důvodů se zdá být nejlepším řešením, aby v rámci MZV vznikl samostatný odbor pro zvládání krizí a mírové operace (Crisis Management and Peacekeeping Operations)³, který bude mít na starosti vedení databáze potenciálních pracovníků, jejich kontaktování v případě potřeby nasazení do mise. Tento odbor musí úzce spolupracovat s personálním odborem MZV či s personálním odborem příslušného ministerstva (např. Ministerstva spravedlnosti v případě soudců a právníků, Ministerstva vnitra v případě policejních sil).

Odbor MZV pro zvládání krizí a mírové operace by měl mít na starosti následující oblasti:

- Registraci, přípravu a trénink civilního personálu pro mírové mise
- Koordinaci a harmonizaci příspěvků k mírovým misím z jiných ministerstev a vládních agentur (koordinace příspěvků Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, jednotlivých záchranářských týmů)
- Propagaci účasti na mírových misích
- Debrífink účastníků mírových misí (za účelem získání nových informací – tzv. lessons learned)
- Asistenci a podporu nasazenému personálu a jeho rodině, včetně asistence po návratu z mise (reintegrace do zaměstnání v České republice)
- Komunikaci s mezinárodními organizacemi, se kterými MZV spolupracuje v oblasti mírových misí
- Obsluhování systému REACT (OBSE) a podobných systémů v EU, tak jak budou postupně vyvíjeny
- Komunikaci s partnery v České republice a v zahraničí (např. ohledně společného tréninku)

---

³ V této části se mluví o odboru MZV, ale jak bylo uvedeno výše, další možností by bylo ustavení samostatné agentury pod kontrolou MZV.

- Sledování aktivit v českých humanitárních organizací v krizových oblastech (možnost získání a výměny informací, nábory pracovníků)
- rozhodování o nasazení českých specialistů v mírových misích podle rozměru krize a v souladu s českými národními zájmy

Personální politika MZV často nutně vede k poměrně rychlým změnám na místech diplomatických pracovníků, což může negativně ovlivnit denní chod odboru. Ten by proto měl být v kompetenci pracovníka, který bude na daném pracovním místě alespoň několik let, nejméně však do doby, než se podaří vytvořit funkční systém. Podle mínění autorů studie, by odbor MZV pro zvládnutí krizí a mírové operace měl mít ideálně alespoň tři pracovníky.⁴ Jedním z prvních úkolů nového odboru MZV by měla být úplná analýza existujících legislativních úprav a návrh potřebných legislativních změn.

Práce odboru MZV, který bude mít na starosti vysílání personálu do mírových misí, musí být periodicky evaluována a rozvíjena v souladu se změnami mírových misí a s požadavky mezinárodního společenství na civilní personál.

V.

Dosavadní stav v oblasti nevojenské zvládnutí krizí nedovoluje činit precizní závěry ohledně finanční náročnosti vysílání českých pracovníků do mezinárodních misí. Krizové zákony, tak jak byly přijaty v červnu 2000, tuto problematiku neřeší. Jak bylo uvedeno výše, autoři studie doporučují, aby byla jednou z položek rozpočtu České republiky byly výdaje na zvládnutí krizí v zahraničí. Zatímco ve vojenské oblasti se tyto výdaje pohybují asi okolo 2 miliard Kč ročně, pro nevojenskou oblast nebyly specifikovány, což vede k situaci, kdy MZV prakticky nemůže sekondovat pracovníky na místa, která vyžadují finanční spoluúčast České republiky.

---

⁴ Na Islandu (280 000 obyvatel) mají tuto agendu na starosti 2 pracovníci, ve Spolkové republice Německo 5 pracovníků, ale německé ministerstvo zahraničních věcí úzce spolupracuje s řadou státem podporovaných ústavů a akademických institucí (Stiftung Wissenschaft und Politik, SWP, Universität Bochum), které napomáhají ve formulaci politických opatření v této oblasti. Německo má rovněž velmi dobře propracovaný systém technické spolupráce a rozvojové pomoci.

Nicméně, mnoho otázek, které mají zásadní dopad na stanovení finanční náročnosti vysílání pracovníků na zahraniční mírové mise, nebylo dosud řešeno (např. pojištění, odměna – diety, plat, dovolená a cesty domů, podpora po návratu z mise).

Již v tuto chvíli je možné učinit několik předběžných závěrů: pro vybudování a obsluhu databáze budou zapotřebí alespoň dva kmenoví pracovníci MZV, kteří budou mít přístup ke kompletnímu kancelářskému zázemí. Různé odborné činnosti jako je příprava dotazníku pro zařazení do databáze, odborná příprava kandidátů, jejich podpora po návratu z mise budou muset být připraveny ve spolupráci s dalšími institucemi (ÚMV, Universita Karlova) a odborníky.

V danou chvíli se jeví 1 miliarda ročně, tedy 50 procent rozpočtu na vojenskou účast v mírových misích, jako částka dostatečná pro institucionalizaci české civilní účasti v mírových misích. Zatímco na počátku bude zapotřebí vyšších investic od vývoje databáze a přípravy institucionalizace, později budou tyto prostředky k dispozici na financování účasti českých občanů v konkrétních mírových misích.

Pro registraci civilního personálu pro mírové mise musejí být stanovena jasná minimální kritéria především v oblasti jazykových znalostí, vzdělání, zkušeností, psychické a fyzické kondice. Výběr žadatelů z řad policistů by měl být v kompetenci komise tvořené zástupci policie a MZV. Podobně by tomu mělo být v případě soudců a právníků.

V zemích Evropské unie, v USA a v Kanadě je běžnou praxí, že civilní personál nasazený na mírové mise pobírá v době trvání mise plat. Česká republika dosud nemá ustálenou praxi; pracovníci sekondovaní MZV do mezinárodních misí v některých případech nadále pobírali plat, v jiných tomu tak nebylo. Do budoucna by měly být podmínky pracovní smlouvy pro české pracovníky v mírových misích předem jasně stanoveny a v jednotlivých kategoriích (podle typu práce, zodpovědnosti) jednotné. Stejně tak musí být předem známy podmínky pojištění (zdravotní, úrazové, pro případ smrti). Rovněž bude nutné rozhodnout, zda plat pracovníků mírových misí bude podléhat stejným daňovým podmínkám jako ohodnocení pracovníků zastupitelských misí ČR, či jak se bude tato otázka řešit. Na tom, jak budou tyto otázky rozhodnuty, závisí finanční náklady na vysílání pracovníků do mírových misí.

Jednou z nejdůležitějších otázek je uvolňování pracovníků jejich zaměstnavatelem. Pracovníci z vládních agentur a ministerstev by měli být uvolňováni (např. formou neplacené dovolené) a jejich nárok na penzi by neměl být negativně ovlivněn jejich rozhodnutím sloužit v misi. Pracovníci v privátní sféře by měli mít podobnou, zákonem garantovanou, možnost.

Protože se nevojenské prostředky pro zvládání krizí dosud vyvíjejí, není možné určit kolik pracovníků, v jakých profesích a v jakém časovém horizontu, by Česká republika měla mít k dispozici. Ale již v tuhle chvíli je možné kvalifikovaných učinit několik předběžných závěrů.

VI.

Co se týče kvalifikace pracovníků v oblasti nevojenského zvládání krizí, jak ukazuje dosavadní vývoj, v první řadě jsou zapotřebí policejní síly a právníci (dodržování lidských práv, trestní právo, asistence při navrhování nových zákonných úprav). Vedle technického personálu (informační technika) jsou zapotřebí odborníci v sociálních vědách (demokratizace, volební asistence). Více než všeobecné vzdělání v jednom oboru je však důležitá zkušenost z krizových oblastí a cílená příprava, která může mít formu univerzitních kurzů, ale neměla by se na ni omezit.

Vedle obecných požadavků popsaných výše, OBSE a OSN vyžadují pro pozice s politickým rozměrem diplomatickou zkušenost nebo předchozí zkušenost z práce v politickém odboru mezinárodní organizace či vlády, vynikající komunikační a analytické schopnosti, včetně přípravy zpráv, znalost místní politické situace, diplomatické a vyjednávací dovednosti, a znalost principů OBSE. Tyto obecnější požadavky jsou dále specifikovány podle úrovně zodpovědnosti.

Další skupinou požadavků jsou pak specifické požadavky mise, zpravidla jazykové (místní jazyk, nejčastěji ruština, srbochorvatština), manažerské schopnosti, znalost aplikací Windows (Word, Excel, Internet, Outlook), sensitivita k jiným kulturám a schopnost mezikulturní komunikace.

Vzhledem k tomu, že v České republice není vyvinuta kapacita potřebná pro alespoň základní trénink, ČR by měla zvážit navázání oficiálního kontaktu s MZV Spolkové republiky Německo, které má podle našich informací volnou kapacitu pro přípravu cizích státních příslušníků. Toto řešení by umožnilo České republice překlenout dobu než začne plně fungovat české centrum pro vysílání pracovníků do mírových misí a vytvořit zárodek Czech Crisis Response Unit bez vysokých finančních nákladů. V tuto chvíli SRN nabízí kursy bezplatně. Jejich účastníkům zprostředkovává ubytování a stravu (za 100 DEM za týdenní nebo 240 DEM za dvoutýdenní kurs).

Česká republika se bude muset rozhodnout, zda bude i ve středně a dlouhodobém horizontu využívat tréninkových kapacit SRN, či zda vyvine vlastní tréninkovou kapacitu, buď sama nebo ve spolupráci s státy v podobné situaci, zejména státy středovýchodní Evropy (Polsko, Maďarsko, Slovensko, Slovinsko).

Vyvinutí vlastní tréninkové kapacity se zdá být možné v relativně krátkém časovém horizontu. Některé české nevládní organizace připravily trénink pro zájemce o humanitární práci v krizových oblastech. Vybraní pracovníci českých nevládních organizací mají bohaté zkušenosti z krizových oblastí Balkánu a Kavkazu. Mimo to vyslala Česká republika v minulých letech několik civilních pracovníků do mírových misí, především na Balkáně. Proto je možné předpokládat, že v České republice jsou kapacity potřebné pro vyvinutí alespoň základního tréninku.

VII.

Protože žádná z organizací blíže nespécifikovala počet potřebných civilních pracovníků pro mírové mise, není možné určit kolik pracovníků (a kterých profesí), by Česká republika měla být schopna poskytnout. Výjimkou jsou dvě profesionální skupiny – policisté a právní experti.

Evropská unie opakovaně potvrdila závazek vyslat do mírových misí až 5000 policistů. Pokud vyjdeme z předpokladu, že tento počet bude zachován i po rozšíření EU,

podíl České republiky by činil 14 příslušníků⁵ policejních jednotek. Pokud částečně zohledníme rozdíl mezi hrubým domácím produktem EU a České republiky, bylo by možné argumentovat, že příspěvek České republiky do mezinárodních policejních jednotek by se měl být 7 policistů.⁶ V případě právních expertů je možné pracovně vyjít ze stejných dat, která umožňují závěr, že Česká republika by měla být schopna poskytnout 14 právních expertů. Vzhledem k politickému rozměru mírových operací by však bylo vhodné zvážit vyšší účast, nejméně 15 pracovníků v policejních silách a podobný počet právních expertů.

Náročná práce v mírových misích zpravidla nedovoluje, aby pracovníci, především pak policisté a právníci v oblasti trestního práva, pracovali na exponovaných místech déle než 12 měsíců. Z tohoto důvodu musí být v databázi nejméně třikrát více pracovníků, než je cílový počet pro nasazení v danou dobu (někteří se nemohou zúčastnit mise v daném termínu nebo musejí být vystřídáni po několika měsících atd). Proto je potřebné mít v databázi nejméně 30 kvalifikovaných policistů a stejný počet (30) právních expertů, ideálně však okolo 50 v každé skupině. Vzhledem k tomu, že tito pracovníci zastupují jen dvě z mnoha profesí, je možné předpokládat, že databáze pracovníků (Czech Crisis Response Unit) by měla mít ve všech profesích alespoň 200 jmen.⁷

---

⁵ Metodologie výpočtu: počet obyvatel EU (375 000 tis) / závazek (5 tis) = počet obyvatel na jednoho policistu (750 tis). Pro Českou republiku (10 300 tis) z toho pak vyplývá 13,7 policistů (10. 300 / 750).

⁶ Hrubý domácí produkt (purchasing power parity) na hlavu je v EU téměř dvojnásobně vyšší než v ČR.

⁷ Jak bylo dříve uvedeno, dosud neexistují jasná mezinárodní kritéria pro pracovníky mírových misí, a proto je doporučení ohledně jejich počtu pouze odhadem. Pro srovnání, CANADEM, Canadian Resource Bank for Democracy and Human Rights, kanadská nevládní organizace, která má na starosti databázi kandidátů pro mírové mise, měla v únoru letošního roku v databázi 2100 osob, s cílem rozšířit databázi na 3000 osob. To odpovídá 1000 pracovníků na 10 milionů obyvatel, takže pokud by Česká republika chtěla dosáhnout podobného poměru musela by mít v databázi 1000 osob. To ale není realistické, protože ekonomická situace a další vlivy (např. jazykové předpoklady) nedovolují České republice podílet se na mírových operacích v této míře.